

Budgetuppföljning per mars 2023

Danderyds kommun

Innehåll

Måluppfyllelse	3
Sammanställning	3
Kommentar till avvikelser	3
Uppföljning av kommunens ekonomi	3
Nämndernas nettokostnader	4
Pensioner, PO-differens m.m.	5
Semesterlöneskuld	5
Internränta	5
Skatteintäkter, utjämning & bidrag	5
Extern kapitalförvaltning	6
Finansnetto.....	7
Skillnad mellan helårsprognosen mars jämfört med februari.....	7
Risikanalys	7
Investeringar.....	8

Måluppfyllelse

Samtliga nämnder har i budgetuppföljningen rapporterat eventuella avvikelser avseende nämndmålen. Kommunens samlade bedömning är att 42 av 44 nämndmål kommer att uppnås vid helåret enligt prognos för mars. Med avvikelse menas att nämnden redan nu efter första kvartalet bedömer att nämndmål inte kommer att uppnås per helåret. Nämndmål utan avvikelser kommenteras inte vidare.

Tabell 1, nedan visar sammanställning strategiområde och nämndmål

Sammanställning

Strategiområde	Totalt antal nämndmål	Avvikelser
Hög kvalitet	11	0
Stor valfrihet	0	0
Hög attraktivitet	11	1
Hög effektivitet	14	1
Stark utveckling	8	0
Totalt	44	2

Kommentar till avvikelser

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden prognosticerar en avvikelse kopplat till målet om *”Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda”*. Här finns en risk för avvikelse då miljöavdelningens personalomsättning har fortsatt under 2023. Rekrytering och arbete med handlingsplaner pågår.

Utbildningsnämnden prognosticerar en avvikelse kopplat till målet om *”I Danderyd bedriver alla kommunala verksamheter en kostnadseffektiv verksamhet (egen regi)”*. Bedömningen baseras på verksamheternas ekonomiska rapportering som visar att några grundskolor inte kommer vara i ekonomisk balans för 2023. Flera verksamheter inom ungdom och skola har och har haft ett sviktande elevunderlag som medfört att ett stort antal åtgärder genomförts och planer för ytterligare åtgärder har tagits fram för att så snart som möjligt nå ekonomisk balans. Det minskade elevunderlaget gör att skolorna i egen regi behöver fortsätta arbetet med att attrahera elever samt minska sina personal- och lokalkostnader. Detta arbete har pågått en längre tid men det är en långsiktig process som behöver tid för att ge full verkan. För 2023 kommer målet av denna anledning inte att uppfyllas fullt ut. Under våren 2023 pågår också ett fördjupat arbete med att se över antalet skolplatser i kommunens grundskolor. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsen i juni månad.

Uppföljning av kommunens ekonomi

Prognosen för årets resultat är ett överskott om 47,3 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse om 0,2 miljoner kronor jämfört med budget.

Prognosen för resultat enligt balanskravet är ett överskott om 36,9 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse om 10,6 miljoner kronor eller 22 procent jämfört med budget.

Skillnaden mellan prognosen för årets resultat och resultat efter balanskravet förklaras med marknadsvärdet av kommunens externa kapitalförvaltning. Se avsnitt Extern kapitalförvaltning.

De största avvikelserna mot budget prognostiseras för pensioner, PO-diff m.m. med en negativ avvikelse med 29,2 miljoner kronor. För skatteintäkter, utjämning och statsbidrag prognostiseras en positiv avvikelse med 25,6 miljoner kronor. För nämnderna sammantaget prognostiseras en negativ avvikelse med 8,0 miljoner kronor.

Tabell 2, nedan är en förenklad resultaträkning för kommunen.

Resultaträkning Drift (Miljoner kronor)	Utfall	Prognos	Budget	Avvikelse mot budget	
	mars 2023	helår 2023	helår 2023	mnkr	%
Kommunstyrelsen	-30,6	-140,3	140,3	0,0	0%
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Revision	-0,2	-1,5	-1,5	0,0	0%
Överförmyndarnämnden	-0,6	-3,0	-3,2	0,2	6%
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-7,9	-28,8	-28,8	0,0	0%
VA-verksamhet och Avfall	-0,9	0,0	0,0	0,0	-
Tekniska nämnden	-29,0	-152,4	-149,1	-3,3	2%
Kultur- och fritidsnämnden	-25,0	-104,3	-103,8	-0,5	0%
Utbildningsnämnden	-238,2	-967,7	-956,2	-11,5	1%
Socialnämnden	-171,2	-706,6	-713,7	7,1	1%
Nämndernas nettokostnader	-503,6	-2 104,6	-2 096,6	-8,0	0%
Pensioner, PO-diff m.m.	-48,2	-83,2	-54,0	-29,2	54%
Semesterlöneskuld	-20,7	0,0	0,0	0,0	-
Internränta	7,7	30,0	31,0	-1,0	3%
Verksamhetens nettokostnad	-564,8	-2 157,8	-2 119,6	-38,2	2%
Skatteintäkter, utjämning & statsbidrag	553,9	2 227,7	2 202,1	25,6	1%
Extern medelsförvaltning	10,4	10,4	0,0	10,4	-
Finansnetto	-24,1	-33,0	-35,0	2,0	6%
Årets resultat	-24,6	47,3	47,5	-0,2	0%
Balanskravskorrigerering	-10,4	-10,4	0,0	-10,4	-
Resultat enligt balanskravet	-35,0	36,9	47,5	-10,6	22%

*Skatteintäkter (netto) innehåller skatteintäkter, kommunal utjämning, statsbidrag, fastighetsavgift och LSS-utjämning, med mera.

Nämndernas nettokostnader

Nämnderna prognostiserar sammantaget en negativ avvikelse jämfört mot budget med 8,0 miljoner kronor. Tre nämnder prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget. Utbildningsnämnden prognostiserar en negativ avvikelse med 11,5 miljoner kronor, kultur- och fritidsnämnden prognostiserar en negativ avvikelse med 3,3 miljoner kronor samt tekniska nämnden prognostiserar en negativ avvikelse med 3,3 miljoner kronor.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett negativ avvikelse mot budget med 11,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Hela avvikelserna är hänförlig till egen regi som prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget med 13,0

miljoner kronor, som motverkas av att det för volymer prognostiseras en positiv avvikelse jämfört med budget med 1,5 miljoner kronor.

Den negativa avvikelsen beror främst på verksamheten ungdom och skola som prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget med 12,5 miljoner kronor. Det är enstaka skolor som prognostiserar ett underskott, vilket till stor del förklaras av att utbudet av platser på skolorna är för stort i förhållande till antalet faktiska elever. På uppdrag av kommunstyrelsen genomförs under våren en skolutredning med ett syfte att minska överkapaciteten på skolplatser.

Kultur- och fritidsnämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 0,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,5 procent av budgeterade nettokostnader. Hela avvikelsen är hänförlig till verksamheten anläggningar och föreningsstöd som beror på att personalkostnaderna avviker negativt med 0,3 miljoner kronor, och utökat behov av ronderingar och bevakning av sporthallarna med 0,2 miljoner kronor.

Tekniska nämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 3,3 miljoner kronor, vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på att nämnden har tecknat nytt avtal gällande underhåll av broar och hamnar. Avtalet bedöms innebära en kostnadsökning med cirka 3,8 miljoner kronor för 2023.

Pensioner, PO-differens m.m.

Dessa kostnader är nämndernas och kommunstyrelsens kostnader som belastar kommunens centrala budget. Kommunernas pensionsanstalt (KPA) som prognostiserar kommunens pensioner prognostiserar att kommunens pensionskostnader kommer uppgå till 128,6 miljoner kronor inklusive löneskatt. Av dessa prognostiseras 83,2 miljoner kronor inklusive löneskatt belasta kommunens centrala budget, vilket är en negativ avvikelse mot budget med 29,2 miljoner kronor. Anledningen till avvikelsen beror främst på att pensionerna prognostiseras bli högre än budgeterat med 28,3 miljoner kronor som beror på en högre inflation.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden visar förändringen av kommunens skuld till de anställda för intjänad semester under innevarande år. Ingen avvikelse prognostiseras mot budget.

Internränta

Internränta är den ränta som nämnderna får betala på aktiverade investeringar. Syftet med internräntan är att den ska spegla räntan över investeringarnas hela livslängd. För internräntan prognostiseras en negativ avvikelse jämfört med budget med 1,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror på att lägre investeringsvolymen aktiverats än budgeterat.

Skatteintäkter, utjämning & bidrag

Sveriges kommuner och regioner (SKR) prognostiserar att kommunens skatteintäkter (netto) kommer uppgå till 2 227,7 miljoner kronor för året, vilket är en positiv avvikelse med 25,6 miljoner kronor jämfört med budget. Budgeten baserar sig på SKR:s skatteprognos från april 2023.

Tabell 3, tabellen nedan visar kommunens skatteintäkter, kommunal utjämning och övriga poster som tillsammans summerar skatteintäkterna netto.

Skatteintäkter, utjämning & bidrag (Miljoner kronor)	Prognos	Budget	Avvikelse	
	2023	2023	mnkr	%
Skatteintäkter	2 919,6	2 903,3	16,3	1%
Kommunal utjämning	-728,9	-737,0	8,1	1%
Övriga poster*	37,1	35,9	1,2	3%
Summa nettointäkter	2 227,7	2 202,1	25,6	1%

* I övriga poster ingår fastighetsavgift och LSS-utjämning

Den positiva avvikelsen beror främst på högre skatteintäkter än budgeterat med 16,3 miljoner kronor. För den kommunala utjämningen och övriga poster prognostiseras positiva avvikelser med 8,1 miljoner kronor respektive 1,2 miljoner kronor jämfört med budget.

Extern kapitalförvaltning

Kommunen sålde samtliga aktier i Danderydsbostäder AB till Drott AB år 1997. Genom försäljningen frigjordes kapital och kommunens syfte var då att täcka delar av pensionsåtagandet. I maj 1998 avsatte kommunen 300,0 miljoner kronor till en extern långsiktig kapitalförvaltning. Det innebär att om utbetalningen översteg 20,0 miljoner kronor skulle det överstigande beloppet tas ifrån det förvaltade kapitalet, den så kallade matchningsstrategin.

Med anledning av kommunens goda ekonomi och likviditet beslutade kommunfullmäktige under 2020 att upphäva matchningsstrategin, vilket innebär att kommunen fullt ut ska finansiera utbetalningarna det år pensionerna betalas ut. Från och med 2021 ska kapitalet förvaltas med en lång horisont, upp till femtio (50) år och kapitalet ska användas för att öka kommunens tillgångar (kortfristiga placeringar) som balanseras mot kommunens långfristiga skulder och pensionsskuld.

Målet för kapitalförvaltningens årliga avkastning är den 10-åriga statsobligationsräntan (sista december) plus (+) 3 procentenheter sett över en rullande 5-årsperiod. Kapitalet får placeras i räntebärande värdepapper utgivna i svensk valuta samt svenska och utländska aktier samt likvida medel. Riskspridningen ska vara god mellan de olika tillgångsslagen för att på så sätt säkerställa en bra diversifiering.

Kapitalet är förvaltats hos Cliens Kapitalförvaltning AB i de två fonderna Cliens Mixfond B och Cliens Sverige Fokus B.

Cliens Mixfond B är en aktivt förvaltat blandfond som växlar mellan räntebärande värdepapper och aktier, dock alltid minst 25 procent i något av tillgångsslagen. Det innebär att fonden i vissa marknadslägen kan ha upp till 75 procent aktier. I syfte att bromsa större värdefall i marknaden så kan fonden placera upp till 75 procent av kapitalet i räntebärande värdepapper och penningmarknadsinstrument. Fonden kan ta positioner i utländska aktier men placerar minst 90 procent av fondens medel i svenska bolag. Fondens målsättning är att ge andelsägarna en god avkastning genom en aktiv tillgångsallokering mellan aktier och räntebärande överlåtbara värdepapper.

Cliens Sverige Fokus B är aktivt förvaltat och placerar minst 90 procent av fondens medel i svenska bolag. Fonden är en specialfond vilket innebär att den har en mer koncentrerad aktieportfölj med normalt 20–30 innehav. Målet med förvaltningen är att genom god riskspridning uppnå en god värdetillväxt i fonden. Fonden kommer alltid att placera minst 75

procent av tillgångarna i börsnoterade aktier och kan placera upp till 25 procent av tillgångarna i ränterelaterade finansiella instrument, det vill säga statsobligationer, bostadsobligationer, företagscertifikat, statsskuldsväxlar och placering på konto hos kreditinstitut.

Inom ramen för fondernas placeringsinriktning beaktas internationella normer och urvalet av aktier i fonderna baseras på en kombination av finansiell analys och ESG analys, det vill säga analys av hur bolagen hanterar risker när det gäller miljö, socialt ansvar och ägarstyrning.

Marknadsvärdet på den externa kapitalförvaltningen vid utgången av mars uppgick till 160,0 miljoner kronor, vilket innebär en ökning innevarande år med 10,4 miljoner kronor.

Avkastningen i procent innevarande år fram till utgången av mars är positivt om 7,0 procent jämfört med index som är positivt med 5,4 procent. Den ackumulerade avkastningen sedan start 2014 uppgår till 73,9 procent jämfört mot index om 71,0 procent.

Vid utgången av mars var den sammanlagda fördelningen i fonderna 65,1 procent aktier, 25,5 procent räntebärande papper och 9,4 procent kassa.

Tabell 4, tabellen nedan visar marknadsvärdet (utfall) på kommunens externa kapitalförvaltning.

Extern kapitalförvaltning marknadsvärde (mnkr)	Utfall	Utfall	Skillnad		Utfall
	mar	feb	mnkr	%	helår
	2023	2023			2022
Clies	160,0	159,5	0,5	0%	149,6

Finansnetto

Finansnettot är nettosumman av kommunens finansiella kostnader och finansiella intäkter, exklusive realiserad vinst/förlust i medelsförvaltning. För finansnettot prognostiseras en positiv avvikelse med 2,0 miljoner kronor jämfört med budget. Avvikelsen beror främst på lägre räntekostnader än budgeterat.

Skillnad mellan helårsprognosen mars jämfört med februari

Helårsprognosen för mars månad har försämrats prognosen för årets resultat med 32,2 miljoner kronor jämfört med prognosen i februari. Resultatet enligt balanskravet har försämrats med 32,7 miljoner kronor. Den främsta förklaringen till förändringarna beror på pensioner, PO-diff m.m. som bidrar negativt med 36,6 miljoner kronor. KPA som prognostiserar kommunens pensionskostnader har i april kommit med ny pensionsprognos där främst inflationsförväntningarna driver på de ökade kostnaderna för pensionerna.

Risikanalys

Hur inflationen utvecklas under året framöver kommer ha påverkan på kommunens ekonomi. En ökad inflation leder till högre kostnader för verksamheterna, pensioner och finansnettot. Inflationen överstiger uppräknningen av nämndernas budgetar och ställer krav på besparingar och effektiviseringar ute i verksamheterna.

Investeringar

För investeringar prognostiseras en sammanlagd positiv avvikelse med 6,6 miljoner kronor mot budget. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, VA-verksamheten, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden prognostiserar positiva avvikelser om sammanlagt 119,8 miljoner kronor. Samtidigt motverkas den positiva avvikelsen av kommunfullmäktiges beslut att förvärva fastigheter från kommunens dotterbolag Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB till ett sammanlagt värde om 113,2 miljoner kronor. För förvärven finns inga investeringsmedel avsatta i budgeten 2023.

Tabell 5, tabellen nedan visar investeringar för respektive nämnd

Investeringar Nämnder (mnkr)	Utfall	Budget	Prognos	Budget	Avvikelse		Utfall
	mars 2023	mars 2023	helår 2023	helår 2023	budget helår (mnkr)	%	helår 2022
Kommunstyrelsen	0,5	1,0	4,0	4,0	0,0	0%	26,9
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,4	1,0	1,4	0,4	29%	-0,3
VA-verksamheten	2,7	18,8	59,0	75,0	16,0	21%	56,5
Avfallsverksamheten	0,1	0,2	0,7	0,7	0,0	0%	0,5
Tekniska nämnden	47,1	112,0	351,0	448,1	97,1	22%	189,1
Kultur- och fritidsnämnden	22,2	16,1	58,2	64,5	6,3	10%	13,7
Utbildningsnämnden	0,4	0,8	3,0	3,0	0,0	0%	2,1
Socialnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	-0,4
Summa investeringar	73,0	149,2	476,9	596,7	119,8	20%	288,2
Förvärv av fastigheter	105,3	0,0	113,2	0,0	-113,2	-	53,7
Total	178,3	149,2	590,1	596,7	6,6	1%	341,8

VA-verksamheten

Avvikelsen om 16,0 miljoner kronor inom VA-verksamheten beror på att projektet Tryckspill Strandvägen har försenats. Årets prognostiserade utfall uppgår till 0,0 kronor vilket innebär att projektets genomförandefas planeras till början av 2024. I och med att ledningen till största delen ska förläggas på sjöbotten krävs annorlunda förberedelser jämfört med markförlagda ledningar.

Tekniska nämnden

Nämnden aviserar en sammanlagd positiv avvikelse om 97,1 miljoner kronor, vilket motsvarar 22 procent, varav de fleråriga projekten Stocksundsskolan, Enebybergsskolan, korttidsboende Ginnungagap, LSS Agronomen och Mörby centrum alla prognostiserar positiva avvikelser om sammanlagt 133,0 miljoner kronor till följd av tidsförskjutningar.

De fleråriga projekten Portvägen och Gethagsvägen, som omfattar åtgärder för att säkra planskilda korsningar med Roslagsbanan, beräknas överskrida budget med 12,8 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på tillkommande utgifter utöver förfrågningsunderlaget.

För nämndens projekt med ramanslag prognostiseras en negativ avvikelse om sammanlagt 23,2 miljoner kronor. Som exempel kan nämnas ramprojektet El för vilket nämnden prognostiserar en negativ avvikelse på 100 procent (18,0 miljoner kronor i stället för budgeterade 9,0 miljoner kronor). Avvikelsen beror på uppdatering och säkerställning av

styransordningar i kommunens fastigheter samt el effektivisering genom byte till LED-belysning i skollokaler. För anslaget Planerat underhåll i fastigheter prognostiseras en negativ avvikelse om 13,0 miljoner kronor vilket motsvarar 22 procent av budget. En stor del av avvikelsen anges vara en effekt av de extremt långa leveranstider som har rått på delar av byggmaterial och framför allt teknisk utrustning.

Kultur- och fritidsnämnden

Avvikelsen om 6,3 miljoner kronor beror dels på att projektet att bygga en luftsluss för ismaskinen in till ishallen på Stockhagens IP kommer att flyttas fram till 2024 för att säkra tillgång till intern projektledning. Avvikelsen beror även på att övertagandet av konstgräsanläggningarna på idrottsplatserna Danderydsvallens IP, Djursholms IP, Enebybergs IP, Stockhagens IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium blev lägre än budgeterat.

Förvärv av fastigheter

Kommunfullmäktige beslutade den 12 december 2022 att förvärva fastigheterna Berget 3 (Kyrkskolan) och Yrkesvägledaren 1 (Enebyskolan) från Djursholms AB samt fastigheterna Skolan 12 och Danarö 6 från Studievägen Fastighets AB. Köpeskillingarna erlades i januari 2023 till ett sammanlagt belopp om 105,3 miljoner kronor. Kommunfullmäktige beslutade den 20 mars 2023 att även fastigheten Snödroppen 8 ska förvärfas av Djursholms AB till en maximal köpeskillning om 7,8 miljoner. Årsprognosen för fastighetsförvärv uppgår därmed till 113,2 miljoner kronor. Förvärven var inte upptagna i budgeten för 2023. Anskaffningen 2022 avsåg markregleringar kring Mörby centrum.